

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ**

ЛЮТИЙ Максим Едуардович

УДК 33. 658:338.512

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ ПРАТ "ЗАВОД ОБВАЖНЮВАЧІВ"**

Спеціальність 051 – економіка

АВТОРЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи магістра

Краматорськ – 2020

Магістерською роботою є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі Економіки підприємства Донбаської державної машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України (м. Краматорськ).

Науковий керівник – кандидат технічних наук, доцент, доцент каф. економіки підприємства
Касьянюк Сергій Володимирович,
Донбаська державна машинобудівна академія
Міністерства освіти і науки України
(м. Краматорськ), викладач кафедри економіки підприємства.

Рецензент:

канд. екон. наук, доцент, доцент каф. менеджменту

Бившева Лада Олексіївна, Донбаська державна машинобудівна академія
(м. Краматорськ).

Захист роботи відбудеться *30 грудня 2020 року о 10.00* на засіданні державної екзаменаційної комісії у Донбаській державній машинобудівній академії Міністерства освіти і науки України за адресою : 84300, Україна, Донецька область, м. Краматорськ, б-р. Машинобудівників, 39, ауд. 2417

Секретар ДЕК
кандидат економічних наук, доцент

Т. П. Гітис

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність роботи. У процесі фінансового аналізу вивчають фінансово - економічний стан підприємства і приймають рішення з управління капіталом, грошовими потоками, доходами, витратами і прибутком.

Мета такого аналізу - дослідити найважливіші аспекти грошового обороту і вжити заходів щодо зміцнення фінансово-економічного стану господарюючого суб'єкта. Стабільний фінансовий стан підприємства означає своєчасне виконання зобов'язань перед його персоналом, партнерами і державою, що передбачає фінансову стійкість, нормалізацію платоспроможності, кредитоспроможності і рентабельності активів, власного капіталу і продажів. Показники (фінансові коефіцієнти), отримані в результаті аналізу поточної (операційної) діяльності, використовують з метою фінансового планування, прогнозування і контролю.

Питанням аналізу фінансового стану присвячені роботи зарубіжних і вітчизняних учених, серед них Т. Балабанов, Л.А. Бернстайн, А.Д. Билык, И.О. Бланк, Ю. Бригхем, Л. Гапенски, Т. Р. Карлин, В. В. Ковальов, М.Н. Крейнина, Г. В. Савицкая, В. Т. Савчук, О. С. Стоянова, Р. Холт, А.Д. Шеремет і інші.

Мета и завдання дослідження. *Метою кваліфікаційної роботи магістра є економічне обґрунтування методів оцінки фінансового стану підприємства.*

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішити наступні завдання:

- дослідити методи оцінки фінансового стану підприємства;
- проаналізувати сутність ліквідності та платоспроможності;
- провести аналіз фінансової стійкості підприємства;
- розробити та впровадити заходи, щодо покращення фінансового стану.

Об'єкт дослідження – процес управління показниками фінансового стану в умовах підприємства ПрАТ "Завод Обважнювачів".

Предмет дослідження – теоретичні основи та методичні підходи до економічного обґрунтування методів оцінки фінансового стану ПрАТ "Завод Обважнювачів".

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою кваліфікаційної роботи є положення сучасної економічної теорії, викладені в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених. У роботі використано такі методи економічних досліджень: діалектичного пізнання; теоретичного узагальнення, системного аналізу; структурно-порівняльний аналіз; табличний і графічний (характеристика сукупних показників фінансового стану підприємства).

Інформаційну базу забезпечують законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють діяльність підприємств, дані фінансової звітності ПрАТ "Завод Обважнювачів"., результати власного дослідження фінансового стану підприємства.

Новизна одержаних результатів полягає у подальшому розвитку формування концептуальних, науково-методичних основ та практичних рекомендацій відносно формування системи формування та розвитку оцінки фінансового стану на підприємстві ПрАТ "Завод Обважнювачів".

удосконалено:

фінансово-аналітичний підхід до методики оцінки фінансового стану на підприємстві ПрАТ "Завод Обважнювачів". на підґрунті використання експрес-діагностики банкрутства підприємств.

дістало подальшого розвитку:

фінансово-аналітичний підхід задля розрахунку основних факторів які характеризують фінансовий стан підприємства на підґрунті узагальнення та системного компонування показників оцінки ефективності використання та інформативності цих показників, розробка заходів, щодо покращення показників;

науково-методичні підходи до визначення суті витрат підприємств підприємства;

обґрунтування результату удосконалення системи управління фінансовим станом підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні та науково-методичні положення, викладені в роботі, доведено до рівня практичних рекомендацій і впроваджено у роботу ПрАТ "Завод Обважнювачів".

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота магістра самостійно виконаною працею, в якій наведено авторські положення, висновки і рекомендації щодо економічного обґрунтування системи удосконалення та оптимізації фінансового стану підприємства.

Публікації. Основні положення та результати роботи відображено у науковій праці - у науковому виданні ВАК. Загальний обсяг публікацій складає 1,2 ум. друк. арк., з яких особисто авторові належить 0,25 ум.-друк. арк.

Обсяг і структура роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 104 сторінки основного тексту. Робота містить 18 таблиць та 1 рисунок, список використаної літератури (47 бібліографічних джерела), 3 додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Перший розділ роботи **«Теоретичні аспекти і методика аналізу фінансової діяльності сучасного підприємства»** спрямований на визначення суті поняття «фінансовий стан підприємства» і «бізнес-процеси», встановлення їх видів, принципів оцінки.

Метою управління фінансовим станом є забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами та підвищення ефективності його фінансової діяльності.

На стратегічному рівні в процесі фінансового управління повинні розв'язуватися проблеми формування фінансових ресурсів їх раціонального розміщення, забезпечення необхідним об'ємом фінансових ресурсів діяльності підприємства, що може істотно вплинути на структуру і розмір активів і пасивів бухгалтерського балансу та фінансовий стан підприємства.

Основна мета фінансового аналізу - отримання невеликого числа ключових (найбільш інформативних) параметрів, що дають об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, його прибутків і збитків, змін в структурі

активів і пасивів, в розрахунках з дебіторами і кредиторами. При цьому аналітика і керівника (менеджера) може цікавити як поточний фінансовий стан підприємства, так і прогноз на найближчу або віддалену перспективу, тобто очікувані параметри фінансового стану.

Фінансовий стан підприємства характеризується розміщенням і використанням засобів (активів) і джерелами їх формування (власного капіталу і зобов'язань), тобто пасивів. Ці відомості представлені у балансі підприємства.

У другому розділі «Аналіз фінансового стану ПрАТ «Завод обважнювачів»» приведена характеристика діяльності підприємства і визначені можливості для управління фінансовим станом.

ПрАТ «Завод обважнювачів» – підприємство в Донецькій області (Україна) спеціалізується на виробництві бентонітової продукції для нафтогазової та ливарної промисловості, для гірничо-збагачувальних комбінатів в металургії. Використовується бентонітова продукція також в будівництві, в сільському господарстві, в домашніх господарствах (в побуті).

На сьогоднішній день на підприємстві повністю завершено створення виробничого циклу з випуску наповнювача гігієнічного бентонітової для домашніх тварин, а також налагоджено виробництво меленого доменного шлаку, що застосовується в різних сферах будівництва, для виробництва цементу та бетонних виробів. В даний час основна мета діяльності заводу - надати нафтової, газової індустрії, а також геологам спеціальні матеріали, що дозволяють зменшити витрати на буріння і підвищити дебет свердловин за рахунок якісного буріння і розкриття продуктивних пластів. Зараз в якості основних спеціальних матеріалів виробляються і поставляються наступні: гліно порошок бентонітовий для бурових розчинів, глина формувальна бентонітова порошкоподібна для формувальних і стрижневих сумішей, глина каолін-гідрослюдиної вогнетривка, цемент тампонажний, цемент полегшений тампонажний, цемент важкий тампонажний, шлак мелений, наповнювач гігієнічний бентонітовий для домашніх тварин.

В результаті аналізу аналітичного балансу підприємства в агрегованому виді за два роки було встановлено, що в 2018 році спостерігалось зменшення виробничого потенціалу підприємства на 11483 тис. грн.

Аналіз ліквідності балансу показав що перше співвідношення не виконується. Це говорить про недолік найбільш ліквідних активів, що не дозволяє покрити найбільш термінові зобов'язання. У результаті баланс не є ліквідним. В той же час слід зазначити, що недолік найбільш ліквідних активів істотно збільшився і складає 5102 тис. грн., що є негативним моментом і говорить про те, що підприємство ще більше втрачає ліквідність балансу.

За результатами аналізу фінансової стійкості фінансовий стан підприємства можна охарактеризувати як задовільний, оскільки на початок, і кінець звітної періоду майже всі фінансові коефіцієнти знаходилися на достатньо високому рівні, в той же час слід зазначити відсутність довгострокових позикових коштів, та значне зростання кредиторської заборгованості.

Аналіз показників ділової активності за 2017 – 2018 рік підтверджує погіршення фінансового положення підприємства. При цьому зростає тривалість періоду оборотності майже всіх показників.

В цілому результати аналізу свідчать про те, що на підприємстві відсутня чітка стратегія розвитку, що вимагає проведення заходів зі стратегічного планування подальшої діяльності підприємства.

У третьому розділі «**Розробка стратегії стабілізації фінансового стану**» було розглянуто сучасні напрями оптимізації фінансового стану підприємства, обрано інструментарій удосконалення системи управління фінансовим станом завдяки застосування процедури функціонального моделювання та обґрунтовано його використання.

Першочерговим етапом у покращання фінансового стану українських підприємств є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу. Оптимізація ліквідності підприємства реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стабілізації - системи заходів, спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого, на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання.

В умовах конкурентного середовища актуальності набуває оптимізація збутової політики підприємства. Підприємству необхідно активізувати політику в галузі маркетингу з метою просування своєї продукції, яка фактично за рахунок високої якості та ціни, нижчої від середньогалузевої є конкурентноспроможною.

Досягнення економічної стійкості підприємства можливе лише за умови використання елементів сучасного менеджменту, своєчасної реакції на зміни зовнішнього середовища та стратегічного бачення майбутнього стану підприємства.

Для збільшення продуктивності випуску НГБ на лінії компактірованія ділянки глино-порошків № 2, необхідно провести заміну існуючого морально-застарілого обладнання ГИЛ-32 на більш новий високоефективний гуркіт хитається типу. Заміна цього обладнання дозволить працювати на пряму з лини сушки, продуктивністю 10 т. Ч. Вхідна фракція на сито не більше 25 мм.

З установкою круглого сита на ділянці глино-порошків буде можливість працювати двома сушильними барабанами на НГБ. Його габаритні розміри дозволяють зробити заміну двох грохотов на одне хитається сито з встановленими двома сітками для поділу на 3 фракції більше 5 мм., Від 1 до 5 мм., і менше 1 мм.

Проведемо оцінку ефективності запропонованих заходів.

На підставі множинного регресійного та дисперсійного аналізу встановимо залежність між прибутком підприємства та виторгом і собівартістю. Вихідні дані для аналізу представлені в табл. 1.

Таблиця 1 – Вихідні дані для прогнозного аналізу

рік	прибуток	виторг	собівартість
2017	4870,00	96012,00	80176,00
2018	5649,00	140634,00	131087,00
2019	122,00	90463,00	83030,00
2020	137,86	101318,56	90502,70

Результати аналізу наведені в табл. 2 – 5.

Таблиця 2 – Визначення кореляційних коефіцієнтів

Кореляція			
	прибуток	виторг	собівартість
прибуток	1		
виторг	0,65090176	1	
собівартість	0,551723122	0,988897433	1

Таблиця 3 – Множинний регресійний аналіз

Регресійна статистика	
Множинний R	0,89809455
R-квадрат	0,806573821
Нормований R-квадрат	0,419721464
Стандартна помилка	2268,972867
Спостереження	4

Таблиця 4 – Дисперсійний аналіз

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значущість F</i>
Регресія	2	21467796,78	10733898,39	2,084965509	0,439802431
Залишок	1	5148237,871	5148237,871		
Всього	3	26616034,65			

Таблиця 5 – Результати аналізу

	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандартна помилка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-Значення</i>	<i>Нижні 95%</i>	<i>Верхні 95%</i>	<i>Нижні 95,0%</i>	<i>Верхні 95,0%</i>
Y-перетин	-13647,38	8099,466	-1,685	0,341	-116560,9	89266,1	-116560,9	89266,1
виторг	0,623	0,387	1,611	0,354	-4,292	5,539	-4,292	5,539
собівартість	-0,524	0,373	-1,407	0,393	-5,258	4,21	-5,258	4,21

Графічно залежність представлена на рис. 1.

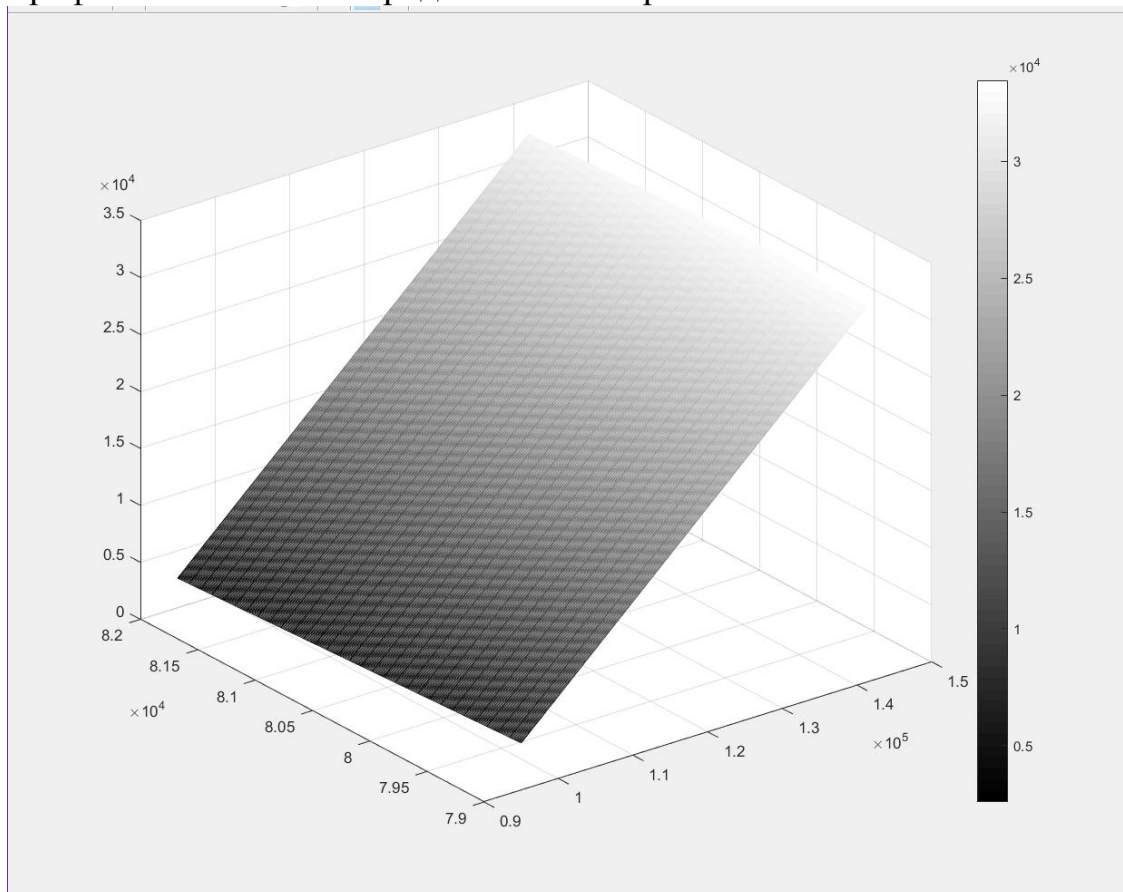

Рисунок 1– Залежність між прибутком та виторгом і собівартістю (побудовано на підставі фінансової звітності та власних розрахунків).

Відповідно залежність між прибутком та виторгом і собівартістю має вигляд:

$$\text{прибуток} = 0,6234 * \text{виторг} - 0,5242 * \text{собівартість} - 13647,38$$

У 4 розділі з охорони праці проаналізовано небезпечні і шкідливі виробничі фактори при роботі користувача ПЕОМ, розроблені заходи щодо забезпечення безпечних і комфортних умов праці. Розроблено заходи дозволили підвищити продуктивність праці .

ВИСНОВКИ

У ході кваліфікаційної роботи було досліджено фінансовий стан ПрАТ «Завод об'яжнювачів».

1. Одним з найбільш актуальних завдань сучасного розвитку економіки України є створення умов ефективного і динамічного переходу до ринкових відносин. При цьому дуже важливою є реорганізація надмірної концентрації і монополізації виробництва, удосконалювання організаційних і структурних відносин, перегляд застарілих командних економічних зв'язків і методів керування.

2. В результаті аналізу аналітичного балансу підприємства в агрегованому виді за два роки було встановлено, що в 2018 році спостерігалось зменшення виробничого потенціалу підприємства на 11483 тис. грн.

3. Причиною зменшення активів підприємства в 2018 році послужило, в основному, зменшення величини необоротних активів на 46378 тис. грн. Грошові кошти зменшилися на 24567 тис. грн. Одночасно сталося збільшення величини запасів на 48364 тис. грн., дебіторської заборгованості на 14092 тис. грн.

4. Аналіз статей пасиву балансу показав, що в 2018 власний капітал підприємства зменшився на 2624, тис. грн. В той же час, покращилася ситуація відносно розрахунків і інших короткострокових пасивів. Так в 2018 році підприємство отримало скорочення розрахунків і інших короткострокових пасивів на 8859 тис. грн. Це відбулося за рахунок зниження інших поточних зобов'язань.

5. Аналіз ліквідності балансу показав, що перше співвідношення не виконується. Це говорить про недолік найбільш ліквідних активів, що не дозволяє покрити найбільш термінові зобов'язання. У результаті баланс не є ліквідним. В той же час слід зазначити, що недолік найбільш ліквідних активів істотно збільшився і складає 5102 тис. грн., що є негативним моментом і говорить про те, що підприємство ще більше втрачає ліквідність балансу.

6. За результатами аналізу фінансової стійкості фінансовий стан підприємства можна охарактеризувати як задовільний, оскільки на початок, і кінець звітного періоду майже всі фінансові коефіцієнти знаходилися на достатньо високому рівні, в той же час слід зазначити відсутність довгострокових позикових коштів, та значне зростання кредиторської заборгованості.

7. На підставі множинного регресійного та дисперсійного аналізу встановлено залежність між прибутком підприємства та виторгом і собівартістю.

8. У розділі з охорони праці проаналізовано небезпечні і шкідливі виробничі фактори при роботі користувача ПЕОМ, розроблені заходи щодо забезпечення безпечних і комфортних умов праці. Розроблено заходи дозволили підвищити продуктивність праці .

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Віхрова Є.П., Копецький Р.Р., Губанов О.О., Лютий М.Е. Моделювання бізнес-процесів управління персоналом на прикладі підприємства харчової промисловості

АНОТАЦІЯ

Лютый Максим Едуардович. Управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ПрАТ "Завод Обважнювачів". - Кваліфікаційна праця на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 Економіка. – Донбаська державна машинобудівна академія МОН України, Краматорськ, 2020.

Об'єкт дослідження - процес управління показниками фінансового стану в умовах підприємства ПрАТ "Завод Обважнювачів".

Предмет дослідження - теоретичні основи та методичні підходи до економічного обґрунтування методів оцінки фінансового стану ПрАТ "Завод Обважнювачів"

У першому розділі роботи надано визначення фінансового стану підприємства, методів оцінки фінансового стану підприємства, приведена інформаційна база дипломної роботи.

У другому розділі була надана коротка техніко-економічна характеристика підприємства, проведено аналіз майнового стану підприємства, аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

В третьому розділі обґрунтовано на методичному рівні та доведено доцільність вдосконалення систему оцінки фінансового стану підприємства для ПрАТ "Завод Обважнювачів".

В четвертому розділі наведено кількісну оцінку умов праці на робочому місці, розглянуті основні напрями забезпечення безпечних і комфортних умов праці та напрями забезпечення безпечних та комфортних умов праці при роботі на ПЕОМ.

Ключові слова: фінансово-економічний аналіз, фінансовий стан підприємства, рентабельність, ліквідність, кредитоспроможність, фінансова стійкість, баланс

АННОТАЦИЯ

Лютый Максим Эдуардович. Управление финансовой устойчивостью предприятия в условиях ЗАО «Завод утяжелителей». - Квалификационная работа на правах рукописи.

Квалификационная работа на соискание степени высшего образования - магистра по специальности 051 Экономика. - Донбасская государственная машиностроительная академия МОН Украины, Краматорск, 2020.

Объект исследования - процесс управления показателями финансового состояния в условиях предприятия ЗАО "Завод утяжелителей".

Предмет исследования - теоретические основы и методические подходы к экономическому обоснованию методов оценки финансового состояния ЗАО "Завод утяжелителей"

В первом разделе работы дано определение финансового состояния предприятия, методов оценки финансового состояния предприятия, приведена информационная база дипломной работы.

Во втором разделе была предоставлена краткая технико-экономическая характеристика предприятия, проведён анализ имущественного состояния предприятия, анализ ликвидности, платёжеспособности и финансовой устойчивости.

В третьем разделе обоснован методическом уровне и доказана целесообразность совершенствования системы оценки финансового состояния предприятия для ЗАО "Завод утяжелителей".

В четвёртом разделе приведены количественную оценку условий труда на рабочем месте, рассмотрены основные направления обеспечения безопасных и комфортных условий труда и направления обеспечения безопасных и комфортных условий труда при работе на ПЭВМ.

Ключевые слова: финансово-экономический анализ, финансовое состояние предприятия, рентабельность, ликвидность, кредитоспособность, финансовая устойчивость, баланс

SUMMARY

Lyutyy Maxim Eduardovich. Management of financial stability of the enterprise in the conditions of PJSC "Plant of Weightlifters" - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 051 Economics. - Donbass State Engineering Academy of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kramatorsk, 2020.

The object of the research is the process of managing the indicators of financial condition in the conditions of the enterprise of PJSC "Plant of Weightlifters".

The subject of the research is theoretical bases and methodical approaches to economic substantiation of methods of estimation of a financial condition of PJSC "Plant of Weightlifters".

The first section of the work provides a definition of the financial condition of the enterprise, methods of assessing the financial condition of the enterprise, the information base of the thesis.

The second section provided a brief technical and economic characteristics of the enterprise, an analysis of the property status of the enterprise, analysis of liquidity, solvency and financial stability.

The third section substantiates at the methodological level and proves the feasibility of improving the system of assessing the financial condition of the enterprise for PJSC "Plant Weightlifters".

The fourth section provides a quantitative assessment of working conditions in the workplace, considers the main areas of safe and comfortable working conditions and areas of safe and comfortable working conditions when working on a PC.

Keywords: *financial and economic analysis, financial condition of the enterprise, profitability, liquidity, creditworthiness, financial stability, balance*